

GORENJEC

Političen in gospodarski list.

Stane za Kranj z dostavljanjem na dom 4 K, po pošti za celo leto 4 K, za pol leta 2 K, za Nemčijo 4 marke, za Ameriko 2 dolarja. Posamezne številke po 10 vin. — Na naročbe brez naročnine se ne ozira. — Uredništvo in upravnništvo je v hiši šte. 173. — Izdajatelj: Tiskovno društvo v Kranju. — Odgovorni urednik: Lavoslav Novak. — Rokopisi naj se ne pošiljajo prepozno.

Izhaja vsak petek
: ob petih zvečer :

Inserati se računajo za celo stran 50 K, za pol strani 30 K, za četrt strani 20 K. Inserati se plačujejo naprej. Za manjša oznanila se plačuje peti-vrsto 10 vin., če se tiska enkrat, za večkrat znaten popust. Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnina, reklamacije, oznanila, sploh vse upravne zadeve, uredništvu pa dopisi in novice. — Dopisi naj se izvolijo frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.

Italijansko bojišče.

Kri teče v potokih dan na dan ob bregovih Soče.

Dne 24. novembra so trajali boji ves dan in pozno v noč med izlivom Vipave v Sočo in med hribom Sv. Martina. Večkrat so Italijani vdrl v naše postojanke. Vedno sta jih pa po večurnem boju moza z možem vrgla nazaj naša pešpolka št. 7. in 27. Ponovni napad Italijanov na hrib Sv. Mihaela in Sv. Martina je imel toliko uspeha, kakor prejšnji napadi. Boj je divjal semtertja, končno so pa ponoči naše čete priborile prejšnje postojanke nazaj. Silovito je sovražnik streljal s topovi tudi na goriško območje, na južni del mesta Gorice in na kraja Sovodenj in Rupa. Več sovražnih bataljonov je napadlo naše čete pri Oslaviju, pa so bili odbiti; dve italijanski stotniji sta bili uničeni.

Zadej za sedanjo bojno črto delajo Italijani jako močne obrambne črte in so dobro pripravljeni za zimo; v strelskih jarkih imajo celo centralno kurjavo.

Divizijski poveljnik našega 17. pešpolka je zelo pohvalil svoj polk, rekoč: „Na najbolj ogroženi postojanki goriškega mostišča je polk vključ največjim težavam in pomanjkanju pogumno in stanovito vztrajal, je odbil številne sovražne napade in vrgel sovražnika, če je vdril, z drznimi in pogumnimi napadi ponovno nazaj. Štejem si v posebno častno in srčno dolžnost, da izrazim staropreizkušenemu polku, ki je v goriškem mostišču povečal svojo slavo, žalibog za ceno mnogo dragocene krvi, z novim nevenljivim lovorjevim vencem.“

Dne 25. novembra so ljuti boji ob Soči trajali dalje. Proti odseku Oslavije Italijani niso ničesar dosegli. Na severni strani gore Sv. Mihaela je bil boj še ponoči. Italijani so napadli vrh tega hriba, a so bili odbiti z ognjem naših topov, kakor tudi proti prostoru Sv. Martina.

Težke bombe in zažigalne granate so padale zopet v mesto Gorico, katero so sklenili Italijani razstreliti po načrtu. Vsak dan je razdrobljenih več hiš in cerkva. Samo na poslopjih se ceni v Gorici škoda na 25 milijonov kron. Tu niso vštete umetnine, oprava in druge vrednosti, ki so se nahajale v poslopjih. Italijansko artiljerijo pred Gorico so pomnožili s 120 težkimi topovi.

Trdi se, da Italijani zato s tako silo napadajo ob Soči, ker hočejo poprej doseči izdaten uspeh proti Avstriji, predno bodeta Srbija in Črnagora uničeni. Računajo namreč s tem, da potem pridejo naše vojne čete iz Srbije na italijansko bojišče.

Dne 26. novembra so Italijani zopet napadli s topovi na celi primorski črti. Imeli so velike izgube, ko so napadli naše čete na Mrzlem Vrh. Bil je spopad moza z možem tik pred našimi ovirami. Napadli so Italijani tudi tolminsko območje, a naša artiljerija jih je zadržala. Napadi so bili brezuspešni pri Tolminu kakor tudi pri Plaveh. Najhujši so bili boji pri Tolminskem območju. Oddelki pešpolka št. 22 so krvavo odbili šest sovražnih naskokov. Mesto Gorica se je zopet nahajalo pod ognjem težkih topov. Hudi napadi so bili tudi proti Pevmi in na griče pri Podgori, a so bili krvavo odbiti.

Boj v odseku Dobrdoške visoke planote se je končal na severni strmini gore tako, da so naši obdržali svojo bojno črto. Na južnem robu gore je že ogenj naših topov ustavil napadalno gibanje.

Dne 27. novembra so Italijani ob primorski črti napadali dalje. Z vedno novimi močmi so se vrstili napadi pri Oslaviju. Bila je najljutejša in najbolj krvava bitka v celi vojni. Maloštevilna stotnija ljubljanskega pešpolka št. 17, katero je vodil rezervni poročnik dr. Jožef Freytag, je vzela italijansko postojanko in jo obdržala vključ proti-napadu. Oslavije leži na desnem bregu Soče,

severozahodno od Gorice. Blizu Oslavija je vas Pevma. Mimo Oslavija gre cesta iz Št. Ferjana proti Gorici. Cesto obvladujejo tri višine, za katere je bilo že toliko bojev. Nekaj časa so imeli Italijani vrh griča v svojih rokah. Z naskokom so pa naše čete dobile svoje prvotne jarke nazaj. Tudi na južnem delu višine pri Podgori so vdrl Italijani, bili so pa odgnani. Svet pred območjem je pokrit s kupi mrličev, samo pri Oslaviju jih leži nad 1000.

Brezuspešni so bili sunki Italijanov proti Dobrdo, Zagori, Plavem, proti več postojankam tolminskega območja, proti Mrzlemu vrhu in Vršču.

Tudi 28. novembra so Italijani zopet pripeljali nove polke proti goriškemu območju in in naskok je sledil naskoku. Pri Oslavju in Podgori je vdril sovražnik vnovič v naše postojanke, a so ga zopet izgnali. Drugi njegovi sunki so se izjalovili v našem ognju. Mnogo Italijanov je napadlo na obeh straneh gore Sv. Mihaela in pri Sv. Martinu. Bili so pa odbiti, kakor tudi napadi Italijanov severno od Tolmina.

Dne 29. novembra so Italijani po stari navadi napadli na celi bojni črti ob Soči. Napadi severno od Tolmina so se kmalu zlomili. Tolminsko območje je pa bilo popoldne pod strašnim ognjem, Potem so bili trije močni napadi na severni in več slabjših napadov na južni tolminski odsek. Vsi so bili brez uspeha, kakor tudi napadi pri Plaveh. Pred goriškim območjem se zbirajo velike italijanske čete. Napad je bil vnovič pri Oslaviju, kjer so se naši nekoliko umaknili. Notranji del mesta Gorice je dobil ponoči zopet kakih sto težkih bomb. Po štiriturni močni kano-nadi so Italijani s posebno silo in vztrajnostjo napadli goro Sv. Mihaela in okolico Sv. Martina. Na gori Sv. Mihaela so odbili ogrski honvedi osem naskokov, izvedenih v množicah. Na goro Sv. Martina so bili trije naskoki. Prišlo je do ljutega boja moza z možem in naši so obdržali postojanke.

PODLISTEK.

Zadnja luteranka.

Prizor iz leta 1615. — Spisal P. Bohinjec. (Dalje.)

To so bili lepi dnevi za Klaro, pa kratki! Jeklar Miha Semen je poslal za ubežnikoma svoje hlapce. Pod Ljubelom so ju dotekli in zajeli. Boštjan jo je odnesel čez goro, Klarica pa se je vrnila v Tržič. Nemirno je bilo njeno srce od tistih dob in najlepši spomin za usehlo srečo ji je bilo delovanje za lutrovo vero. Sklenila je ostati zvesta svojemu prvemu izvoljenemu, ostati zvesta svojemu poklicu. Zato je viharji niso podrli, čeprav so se tja majala pod njenimi nogami.

„V Gospodu je moja moč, moja rešitev, moja tolažba!“ je vzdihnila. „Z biblijo v roki stopim pred reformatorično komisijo in dokažem, da je prihodnost moja!“

Tisti hip nastane ropot v veži. Klara vstane in posluša. Ropot se je dušil s pesmico, ki jo je prepeval prihajajoči znanec:

Naj bo Pegam ali Štos,
Je vse eno za Balos —
Naj bo mondek ali Škis,
Le pagat napravi ris ...
Holadrija, holadro,
Drija hola, drohalo ...

„Naš starec, pa pijan!“ vzklikne Klara in ne vé, ali bi nastopila, ali bi se umaknila.

„No, kaj še zdaj čepiš tukaj, kakor kokoš, ki vali na klopotcih?“ se oglasi Kriegel pri odprtih durih.

„Grdoba pijana, mrcina katoliška, ven se spravi!“ se zadere žena nad možem.

„Ej, Klarica, moja stara omarica, kaj se jeziš? Jezi se nad sabo! Kaj mislite ženske, da se morate znašati nad možmi, ako vam ne gre po volji, in kuhate rilec nad ponesrečenim podjetjem? Pojdite domov in se držite kuhalnice in delajte, pa pustite možem, naj vladajo svet,“ kriči Kriegel.

„Takim možem, kakor si ti, kajneda!“

„Tiho, Klara!“

„Franc, ti si pijan in ne veš, kaj govoriš. Ne delaj mi sramote in pojdi spat!“

„Ako sem jaz pijan, si tudi ti pijana od Lutrove omotice, ki ti še zdaj ni izpuhtela iz telesa.“

Takrat pograbi Klara svojega možička, ga pahne čez prag in zapahne duri. Iz veže je morala poslušati Kriegla, ki je čepel v kotu in pel:

Kdo te mara,
Stara Klara?
Samo še Kriegel
Zapahne rigel —
Boš mesto zvonec
Nosila lonec.

V.

Klara je vstala na vse zgodaj in odrinila od doma. Hitro je stopala po trgu navzgor in se ustavila pred vrati usnarice Cijoh. Ta je sama prišla odpirat vežna vrata in se je ne malo začudila, ko je zagledala pred sabo ponosno Štantmanko.

„Klara, ti prihajaš k nam?“

„Skrbi me ženejo do tebe. Milosti te ne bom prosila. Tega nisem storila še nikoli. Če se pa jaz potegnem za pravico in opozorim koga na dolžnost, tedaj mi ne more nihče zameriti, ako pričakujem od njega, da me podpira.“

„Kako in v čem naj te podpiram, Klara?“

„Cijoha, ti si krstna botra moji Zofki in zato bi želela, da ji greš na roko, dokler se bom jaz mudila v Ljubljani. Sklenila sem, da odrinem še danes pred reformatorično komisijo. Zofki bom izročila hišne ključke. Moj mož je pač tako, saj ga poznaš. Tudi Jernejčka ne izpusti izpred oči. Je še mlad in živ.“

„Klara, prav tako! Le izkaži pokorščino. Bo prav tako. Jaz ti obljubim, da bom vestno pazila na tvoja otroka.“

„Stopi vendar bliže, Klara!“

„Ne zameri, da kar v veži opraviva. Narediš mi lahko še drugo veselje. Posreduj pri župniku kot ključarjeva žena, da se nam luterankam vrne pravica do kopeli.“

Srbsko bojišče.

Na srbskem bojišču so boji za zdaj večinoma končani.

Črnogorci so do zadnjega časa imeli zaseden del Bosne. Dne 24. novembra so bili vzhodno od Foče v Bosni vrženi nazaj. Jugovzhodno od Sjenice so naši prekoračili črnogorsko mejo.

Pri Mitrovici so čete generala Kövesza vjele okoli 1000 Srbov ter zaplenile 6 možnarjev, 12 poljskih topov, mnogo vozil, streliva, 7 lokomotiv, 130 železniških voz in več vojnega materiala. Avstrijska kolona, ki je prodrla čez Mitrovico, je prišla do Vučitrna. Južno od tam so pa nemške in bolgarske čete prekoračile Sitnico. V bojih za Prištino in ob Sitnici so Srbi izgubili 7400 vjetnikov in 6 topov.

Na Kosovem polju so Srbi sedaj vdrugič izgubili svojo neodvisnost. Na tem zgodovinsko važnem polju so se bili združili nekdanji vodstvom srbskega carja Lazarja tudi knezi bosenski, bolgarski in srbski na vojsko proti Turkom. Dne 15. junija 1389 so bili premagani in padel je car Lazar. S tem je bila uničena samostojnost Srbije za več stoletij.

Dne 25. novembra so se avstrijske čete borile ob zgornji Drini, potisnile so Črnogorce čez Goleš in čez prelaz Kozaro ter so vzele Čajnico in Giljevo planino. Južno od Novega Pazarja so naše čete splezale na Mokro Planino. Zahodno od Mitrovice so bili prepodeni zadnji oddelki srbske vojske. Kosovo polje je prišlo v oblast zaveznikov. Glavno besedo ima sedaj ondi nemški general Mackensen.

Bolgarom so se Srbi pri Prištini deset dni trdovratno upirali. Potem so bili vrženi iz svojih posojank in so se morali umakniti proti zahodu.

V Prištino so najprej prišle bolgarske in

potem nemške čete. Največje angleško letalo so Bolgari sestrelili in letalec je utonil v Marici.

Nemci so poslali Bolgariji in Turčiji 1440 železniških voz streliva.

Dne 26. novembra so naše čete vrgle Srbe na Suhi Planini, zahodno od Mitrovice. V Mitrovico so naši pripeljali 11.000 srbskih vojakov in 3500 za orožje sposobnih civilistov. Nemci so pa vjeli pri Mitrovici 1700 Srbov.

Avstrijske čete so 27. novembra zasedle južnovzhodni kot Bosne in vrgli Črnogorce čez prelaz Metalko ter očistile obmejno ozemlje Colibit. Po cesti, ki vodi iz Mitrovice v Peč, je prodirala neka avstrijska kolona ter je bilo vjetih 1300 Srbov. Nemške čete so zasedle višine zahodno od Prištine na levem bregu Sitnice. Ostanke srbske vojske so zbežali proti Albaniji in Črni Gori.

Dne 28. novembra so iz Bosne avstrijske čete prišle čez prelaz Metalko in južno od Priboja. Nemci in Avstrijci so vjeli 1500 Srbov, Bolgari pa 3000 Srbov. Ta dan so Bolgari zasedli Prizren, nekdanje glavno mesto Srbije, ki šteje 40.000 prebivalcev. Tu se križajo razne vojaške ceste, ki drže v Skader, notranjo Srbijo in Makedonijo. Med umikanjem proti Črni Gori so Srbi uničili svoje poljske in težke topove, kolikor so jih še imeli, le gorske topove so vzeli saboj.

Francozi so se umaknili na desni breg Črne in porušili mostove pri Vardarju, pri Vogrci in Balastici.

Dne 29. novembra so naši vrgli Črnogorce od Priboja proti Plevlju. Pod Mitrovico so naši napadli neko zadnjo srbsko stražo in dobili 210 vjetnikov. Armada generala Kovčsa je pa vrgla sovražnike tudi pri Rudniku nazaj. Tu in zahodno od Sitnice je armada Gallwitzja vjela 1000 Srbov.

za trgovskega ministra dr. Aleksander Spitzmüller in za finančnega ministra dr. Karol Leth.

67 letni jubilej, odkar vlada Nj. Veličanstvo cesar Franc Jožef I. Avstro-Ogrsko, se je včeraj od vseh narodov monarhije obhajal z vznesenimi čutili in toplimi željami, da bi naš dober vladar na večer življenja še gledal svoje narode v miru in sreči.

Nemški cesar na Dunaju. Nemški cesar je obiskal našega cesarja na Dunaju. Zaslíhal je tudi nekaj naših ministrov. Dunaj je cesarja Viljema vzprejel z izredno častjo. Nemški listi pišejo, da je prišel Viljem v usodepolnem času na Dunaj.

Proti Bagdadu. Angleške čete gredo proti Bagdadu; 18 milj od mesta je bil boj s Turki in je trajal cel dan. Angleži so vjeli 800 Turkov, izgubili pa 2000 mož mrtvih in ranjenih.

kakor bi bila Tvoja — ne bo ti žal, dete moje! Tistega Blaža pa pusti v miru, saj ni zate. Ne segaj po šolanih ljudeh, da se ne boš vrezala, kakor sem se jaz. Pevci so sanjači in delomržni, ne umijo dosti poklica življenja. Pesem je dar božji, a le pomaga nositi človeku pezo življenja, ne nosi pa ga sama. Bodi modra, pridna — sreča pride sama ob sebi. Z Jernejčkom bodita prijatelja, saj sta oba moja. Botri Cijohi sem že tudi naročila, da vama pojde na roke.

V hišo priteče Jernejček in se oklene matere: „Ali res greste, mama?“

„Botro Cijoho moraš ubogati, dokler se jaz ne vrnem, Jernejček!“

„Jaz bom ubogal Zofko, mama!“ odvrne sin.

„Zakaj pa ne bōtre?“

„Ker je preveč buda.“

„No, pa ubogaj Zofko!“ potrdi mati. „Zdaj grem v fužine, Zofka, naročat pomočnikom, da boš odslej ti njihova gospodinja.“

Štantmanka odide v fužine, Zofka pa veselo pripoveduje svojemu bratcu:

„Srce se je že omeščalo materi. Morda jo razsvetli sv. Duh. Vsak čas pride k nam kovačica Ivanka, Jernejček, a ne smeš tega mami praviti. Naprosila sem jo, naj pride pogledat našo delavnico. Najbrže je že bila, ker prihaja od Balosa sem. Menda se saj nista srečali z materjo.“

(Dalje prih.)

Avstralija.

Avstralska vlada je sklenila, da bo povišala število vojakov na bojišču od 50.000 mož na 300.000 mož.

NOVIČAR.

Brambni ščit. Slovesno zabijanje žeblicev v brambni ščit se prične v nedeljo, dne 5. t. m. o b 11. uri na glavnem trgu v Kranju in so cene žeblice: posrebrnjeni 20 kron, ponikljani 10 kron, beli 1 krono in črni 20 vinarjev, slednji stanejo za dijaštvo in ljudsko šolsko mladino 10 vinarjev. — Spored celi prireditvi je sam po sebi jako kratek. Točno ob 11. uri pozdravil bode g. župan Ferdinand Pollak na čelu občinskega zastopa zbrane goste, razložil jim bo pomen tega patrijotičnega podjetja, nakar se bode pričelo slovesno zabijanje žeblicev v brambni ščit. Zabijanje se bode vršilo v sledečem redu: najprvi bodo visoki dostojanstveniki vojaških, državnih, cerkvenih in civilnih oblasti, občinski zastopi, župni uradi, vodstva učnih zavodov, zastopniki raznih društev in korporacij in potem drugo slavno občinstvo. Šolskim vodstvom, ki se nameravajo udeležiti z učenci in učenkami, pa se priporoča, da naj določijo zato drug dan in naj to sporoče mestnemu županstvu v Kranju. Upamo, da napravijo vsa šolska vodstva v bližnji okolici romanje k brambnemu ščitu ter položijo svoj dar v prid temu plemenitemu namenu. Vsem pa naj bo v nedeljo deviza — brambni ščit.

Koncert v »Ljudskem domu« v Kranju je bil sinoči sijajen. Navzoče je bilo vse odlično občinstvo Kranja in okolice. Sedeži so bili že zjutraj razprodani. Vse sta očarala s krasnim petjem gospa Mira Costaperaria in g. L. Kovač. Petje je fino spremljal na glasovirju g. sodnik O. Dev, ki je aranžiral koncert Gdč. Olga Rakovec je z občutkom deklamirala dve Gregorčičevi pesmi. Izreden vžitek je nudila trojica gospodov s sviranjem klasičnih komadov na goslih. Slavnostni večer je osvežil glasove tudi moškemu pevskemu zboru, zbranemu izmed starejših meščanov. Pod vodstvom gosp. Deva je zbor kakor četa mladih fantov, junakov, navdušeno popeval vojaške narodne pesmi.

Odlikovanja. Padli nadporočnik dr. Janko Šavnik je dobil za svojo hrabrost Signum laudis. — Dr. Otmar Szymanski, polkovni zdravnik in načelnik rezervne bolnice »Zavidovica« v Kranju, je dobil viteški križ Fran Josipovega reda na traku vojnega zaslužnega križca.

Škof Janez Stariha je umrl v Ljubljani dne 28. novembra. Rojen je bil v semiški župniji 12. maja 1845. Deloval je v Ameriki 40 let. Več časa je bil generalni vikar v Št. Pavlu, potem je postal škof v novoustanovljeni škofiji v Lead City v Severni Ameriki. Zadnja leta je bival škof Stariha v svoji vili blizu jezuitov v Ljubljani. Stariha je bil peti slovenski škof v Ameriki. — Imel je Stariha lep pogreb. Ker je bil nekdanji vojak in se je udeležil bitke pri Kustoci, je v večjem številu šlo za pogrebom tudi vojaštvo.

Poročnik Ivo Šusteršič, cand. iur., sin kranjskega deželnega glavarja dr. Šusteršiča, je padel na italijanskem bojišču Na tolminskem gradu ga je zadela granata. Izrekamo iskreno sožalje očetu, ki je, navdušen za mogočno Avstrijo, žrtvoval najljubše, kar je imel, za blagor domovine.

Tobačne trafike. Pri oddaji tobačnih trafik bodo imeli prednost vojni invalidi in družinski člani v vojni padlih vojakov.

Predoslje. Padel je na italijanskem bojišču dne 21. novembra Alojzij Ušlaker iz znane Kvedrove rodbine v Predosljih. Bil je obče priljubljen mladenič in čvrst vojak.

Iz ruskega vjetništva je pisal Andrej Kos iz Tržica, ki je bil vjet 13. septembra.

Za invalide sta darovala čč. gg. Matej Jereb župnik v pok. na Sp. Brniku 10 K, Janez Ramovš župnik v Poljanah 50 K.

Skrb za naše begunce. V »Slovincu« je č. g. dekan in poslanec Rojec opisal delovanje vlade in pomožnih odborov za primorske begunce. Iz popisa se vidi, da se tem beguncem ne godi dobro, zlasti zaradi tega ne, ker je njihova prehrana v tujini v rokah spekulantov, ljudij, ki nimajo srca za nesrečnike, marveč gledajo, le na svoj žep. Begunci, ki ne bivajo v barakah dobivajo za stanovanje in hrano od vlade po 90 vin. na dan. Nekaj jih je namreč v posameznih hišah po nekaterih krajih Moravske in Češke. Za obleko in obuvanje jim vlada daje povrh še druge podpore. Teh podpor pa ne dobivajo oni primorski begunci, ki so se nastanili na Kranjskem. Gosp. Rojec izraža upanje, da se bode tudi zanje podpora od vlade dosegla. — Mi priporočamo onim, ki imajo skrb za begunce, da naj se poizkusi doseči še nekaj. Na Kranjskem manjka moških in ženskih delavnih moči. Izvedeli smo na višjem mestu, da bi utegnila vlada, ki nam ne dovoljuje na Kranjskem po posameznih hišah ruskih vjet-

RUSKO BOJIŠČE.

Zadnji čas so na Ruskem bojišču le male praske. Zahodno od Jakobovega so Nemci izstrelili neko rusko letalo, ki je padlo na prostor med dvema postojankama. — Tudi pri Čartorisku in na gališkem bojišču je bil mir.

POLITIČNI PREGLED.

Izpremembra v avstrijskem ministrstvu. Nenadoma smo izgubili v Avstriji tri ministre. Odstopili so: notranji minister dr. baron Heindl, trgovski minister dr. Schuster in finančni minister dr. baron Engel. Imenovani so bili nato od cesarja: za notranjega ministra Konrad princ Hohenlohe, nekdanji ministrski predsednik in pozneje tržaški namestnik,

„Obljubiti ti ne morem, Klara, ker to ni v ključarski oblasti, pač pa lahko poskusiva s Hermanko. Le lepo se pogovori s komisijo in kmalu se vrni. Lepa beseda lepo mesto najde.“

„Prosila ne bom, ker je to naša stara pravica.“

„Vaš papež Martin Luter uči: Čigar je zemlja, tega je vera, ali po naše: čigar kruh ješ, tega pesem poj! Moč gre pred pravico.“

„Ali ni tržiška fara graščakova, botra? Ali ni graščak augsburškega veroizpovedanja?“

„Paradajzar je samo varuh cerkve, lastnik pa ne. Njegova dolžnost je, braniti cerkev, ne pa v nji gospodariti. Gospodar je župnik in tudi cerkvene kopeli spadajo v njegovo področje.“

„Imam še mnogo perila in se ne morem spuščati v podrobnosti, botra! Rečem ti le toliko; roka roko umiva, lice pa obe. Hvala ti na prijaznosti in se ti priporočam.“

Klara seže Cijohi v roki in se vrne domov.

„Pridem kmalu za tabo, Klara!“ še zakliče za njo Cijoha.

Klara se je vrnila in poklicala Zofko.

„Pospravi v zaboj mojo najboljšo obleko. Primožu pa reci, naj nakrmi mojega vranca.“

„Sem vam na uslugo, mama!“ odgovori hči.

„Nikoli ni vse naročeno in izročeno. Domače skrbi velike, javne skrbi neznosne! Zofka, jaz odrinem kmalu. Ostani zdrava in skrbna. Res, naju loči vera, toda materina ljubezen se ne ohladi pri pogledu na križanega Zveličarja. Skrbi za hišo,

nikov, znabiti vendarle dovoliti, da bi slovenski begunci z Goriškega dobili tukaj kot delavci strehe in kruha. Ljubljanska posredovalnica za begunce naj bi torej poprašala po županstvih, kje kaj delavcev manjka, še prej naj bi pa od vlade dobila dovoljenje, da bi vedno patriotski slovenski goriški begunci smeli dobiti na Kranjskem službo in dela. Goričani bi se glede dela v kranjskih razmerah bolje počutili, kakor v severnih deželah. Prav bo tudi, da se ne bodo odvadili dela, kakor se ga bodo brez dvoma po begunskih taborih. Kranjcem, ki delavcev nujno potrebujejo, bi bilo z Goričani ustrezno. Seveda naj bi bila vlada naklonjena goriškim beguncem, če tudi dobé delo na Kranjskem, še s posebnimi podporami, kakor je bila naklonjena prej revnim beguncem iz Galicije. Tudi Goričani so morali v naglici pobegniti pred sovražnikom in so prišli čez mejo na pol nagi, sedaj pa stoje pred trdo zimo in jim je topla obleka, ki je sedaj draga, neobhodno potrebna. Zato potrebujejo izrednih podpor. Našemu občinstvu še enkrat priporočamo, da naj bode usmiljenega srca do največjih siromakov, naših pribeglih bratov.

Oddaja žrebet. C. kr. Kmetijska družba kranjska bo v ponedeljek, dne 6. decembra t. l. dražbenim potom oddala kmetovalcem na Kranjskem 13 žrebet lahkega plemena. Dražba teh žrebet se bo vršila na dvorišču družbene podkove šole v Ljubljani, na Poljanski cesti, ob devetih dopoldne.

Razglas. Po dekretu dvorne pisarne z dne 29. novembra 1808, dvornem dekretu z dne 8. avgusta 1817 in po § 878 spl. drž. zak. je vsaka pogodba, s katero civilna oseba od vojaške osebe kupi, zamenja ali dobi podarjeno itd. erarične predmete, prepovedana in ničeva. Erarične predmete, ki so ostali v stanih po odhodu čet, je smatrati za zgubljene ali založene stvari in tvorijo tedaj njih prisvojitve po v to neupravičenih osebah po kazenskem zakoniku kaznjivo dejanje. Zlasti pogosto se naletijo civilne osebe v posesti eraričnih čevljev. Večinoma trdijo, da so kupili čevlje od vojakov, vendar ne morejo navesti nobenih podatkov za nadaljne poizvedbe. Na prepoved erarične predmete, zlasti obleko in obutev, kupovati, oziroma na drug način si prisvojiti, se tedaj splošno opozarja.

Napredek Slovencev v kmetijstvu.

Dr. Janez Bleiweis je v 50. letih minulega stoletja veliko pripomogel, da se je slovenski narod dvignil iz sna na političnem polju, zlasti je pa ta mož kot tajnik C. kr. Kmetijske družbe veliko storil za napredek Slovencev v kmetijstvu.

Na občnem zboru Kmetijske družbe so se l. 1843. v navzočnosti nadvojvode Ivana rodile „Kmetijske in rokodelske Novice“, katerim je bil za urednika izbran dr. Bleiweis. „Novice“ so kmalu dobile toliko prijateljev, da so se mogle same vzdrževati. L. 1847. so imele 1451 naročnikov.

Pod predsedstvom nadvojvode Ivana se je vršil zopet dne 20. maja 1847 občni zbor kmetijske družbe za Kranjsko v Ljubljani. Volbank grof Lichtenberg je kot predsednik Kmetijske družbe pohvalil od Bleiweisa urejevanje „Novice“ kot izvrstno sredstvo za razširjanje kmetijskega pouka med ljudstvom. Že prej je bil pa nadvojvoda Ivan izrazil dr. Bleiweisu zaradi izdajanja „Novic“ v pismu svoje posebno zadovoljstvo.

Bleiweis ni urejeval samo „Novic“, marveč je dvignil celo vrsto pisateljev, ki so obdelovali v brošurah, brezplačno prilaganih „Novicam“, kmetu koristne stroke. Župni vikar Vertovc je spisal jako dobro „Vinorejo“ in „Kmetijsko kemijo“ župnik Jonke je sestavil knjigo „Kranjski Čebelarčik“, Pirc je izdal knjigo „Kranjski vertnar“. Po dvojni dobro uspeli sadni razstavi v Ljubljani je potem prišel na svetlo „Slovenski vertnar“. In dr. Bleiweis sam je sestavil knjigo „Bukve za kmeta“ ter je poskrbel, da se je začela izdajati pri Blasniku „Pratika“, ki se je kmetom kmalu tako prikupila, da so je izpečali na leto po 40 tisoč izvodov. Grof Barbo je na zboru javno pohvalil „Pratiko“, češ da mnogo koristi, ker je začela prinašati pouk v kmetijskih stvareh. Prej je „Pratika“ izhajala na Kranjskem že 121 let.

Kmetijska družba je ustanovila po deželi svoje podružnice. V Ljubljani na Poljanah se je osnovala živinozdravniška in podkova šola, na kateri sta bila učitelja dr. Janez Bleiweis in doktor medicine in živinozdravništva Simon Strupi. Na predlog dr. Orla je Kmetijska družba ustanovila v Ljubljani tudi Kmetijsko šolo za praktični pouk v kmetijskih vedah, v „deželnem (slovenskem) jeziku“. Obljubili so brezplačno poučevati na tej

šoli; doktorand in izvrstni naravoslovec Karol Dežman, ki je bil tačas še vnet slovenski rodoljub, dr. Orel in pomolog Pater Benvenut. Vlada je dr. Orla in Dežmana imenovala za učitelja (docenta) in sta potem oba na liceju predavala o kmetijstvu.

Ministrstvo je dalje pooblastilo Kmetijsko družbo, da naj sestavi načrt za Kmetijsko berilo, ki naj bi se rabilo kot učna knjiga na ljudskih šolah. Načrt za knjigo je družba nemudoma predložila guberniju. Taka knjiga se pa še danes na ljudskih šolah živo pogreša. V 70. letih še nismo prišli niti korak naprej!

Čvrsto je branil dr. Bleiweis v Kmetijskem društvu tudi politično neodvisnost Avstrije. V Frankfurtu je bil tačas državni zbor, katerega se naši poslanci niso udeležili. Tam so pa Nemci napravili poseben shod zastopnikov Kmetijskih družb iz Nemčije in Avstrije. Dr. Bleiweis je na občnem zboru Kmetijske družbe v Ljubljani poročal, da se v Frankfurtu ne bo šlo za kmetijske zadeve, ampak ima ves shod politično ozadje. Dosegel je, da se je sklenilo, nobenega zastopnika ne poslati na shod v Frankfurt. Nemška vlada si je potem pomagala tako, da je izmed ondi navzočih poslancev imenovala viteza Golda kot zastopnika kranjske Kmetijske družbe. Gold je pa le to sporočil na Kranjsko, da se še ni mogla napraviti ožja zveza med kranjsko Kmetijsko družbo in nemško centralo.

Kranjska deželna vlada je priobčevala nekaj uradnih razglasov, tihočih se kmetijstva, proti plačilu v „Novicah“. Na občnem zboru Kmetijske družbe je bil sprejet predlog, da naj vlada v „Novicah“ priobčuje vse kmetijstvu koristne razglase in naj list za to plača. Tudi v tem oziru nismo do danes še nič več dosegli!

Da bi se povzdignila sadjereja, je predlagal dr. Strupi, naj se osnujejo občinske drevesnice. V utemeljevanju svojega predloga je dr. Strupi omenjal, kaj je vlada prejšnje čase ukrenila, da bi dvignila sadjerejo. L. 1789. je vlada strogo ukazala, da morajo vsi kmečki ženini in neveste, ko se vzamejo v zakon, zasaditi nekaj sadnih dreves. Istotako je moral nekaj sadnih dreves zasaditi tudi vsak novi posestnik zemljišča. Pridnim sadjerejem je vlada delila nagrade. Od vlade je dobil nagrado tudi Pirc, ki je spisal knjigo „Kranjski vertnar“. Na vrtu Kmetijske družbe na Poljanah v Ljubljani se je pa ustanovila osrednja drevesnica po prizadevanju profesorja Vesta.

Slovinci so ob svojem probujenju vedeli, kje je treba zastaviti, da se dobi pravi temelj za napredek, namreč pri kmetijstvu. Po trudu energičnega dr. Bleiweisa so dosegli v prvem ognju jako lepe uspehe. Vlada je prizadevanje Slovencev po napredku tačas rada podpirala. Posebna zahvala za to podporo gre nadvojvodi Ivanu. A. K.

Trgovsko sušenje sadja. (Dalje.)

4. Sušimo tudi za napredaj!

Povdarjamo še enkrat, kar piše „Slov. Sadjar“ na str. 78., da se je minulo leto naredilo po Kranjskem na stotine, če tudi preprostih sušilnic. To je veselo znamenje, da je med ljudstvom prodrlo spoznanje, da se kaže vrniti k stari navadi in sušiti sadje, kakor so je sušili nekdanj.

Temu prepričanju v ljudstvu je treba seči pod pazduho in je krepko bodriti, to je važen narodno-gospodarski pojav. In če bi sušili tudi samo za dom, se vendar s tem prihrani mnogo sadja za ljudsko prehrano. In koliko je to vredno, znamo ceniti letos, ko štejemo tisoče in tisoče za moko.

Če vpoštevamo razmere našega sadjarstva, ki je sicer še zmeraj na znatno nizki stopinji, vendar pa tako razvito, da se more iz mnogo krajev prodajati precej svežega sadja ali pa sadnih izdelkov, in še uvažujemo razmere sedanjega kmečkega gospodarstva, se v obče ne moremo in ne smemo zadovoljiti, da bi se sušilo samo za dom. S tem dobimo praktično od vrta premajhen dohodek. Naš kmet po večini, povsod ravno ne, ker niso povsod razmere za to, hoče dobiti iz sadnega vrta tudi denarja. Najbolj priporočen način sadnega vnovčevanja je, da se sadje proda sveže. Sodeč po časniških inseratih se je ravno ob času vojne pojavilo več novih sadnih trgovcev; in to je prav. Več ko bomo imeli sadnih trgovcev, boljše sadne kupčije se je nadejati. Drug način izkoriščanja sadja je delanje

žganja in mošta. Tretje, poraba sadja za kuho, na razne načine. Najbolj praktičen in izdaten način je gotovo sušenje sadja.

Bilo je lansko leto v začetku vojne. Zmanjkalo mi je suhih češpelj; stopim v trgovino in prosim, da se mi da 1 kg češpelj. Uslužbenka odgovori: „Srbskih sedaj nimamo, kalifornijske imamo.“ — „Kalifornijske! — pa prosim kalifornijskih, vendar, koliko pa stanejo?“ Odgovor: „1 kg 2 kroni.“ — „Potem prosim samo pol kilograma za poskušnjo!“ Bile so to res krasne suhe češplje, debele, mesnate in sladke kakor dateljni. Prej še nikdar šlihal nisem o kalifornijskih češpljah; pa drage so vendar le — 2 K! Srbske (oziroma bosenske) so stale včasih 60 v. Pa teh sedaj ni! Ni srbskih, ni bosenskih, kalifornijske so — kje šmenta so pa kranjske?! In znano mi je bilo, da so prej to leto v okolici tega mesta posamezni kmetje imeli po 50 mernikov svežih češpelj, in v postonjskem glavarstvu sem pred leti videl, da so kmetje ob dobrih letinah, ker jim je manjkalo lesene posode, delali globoke betonirane jame, v katerih so namakali češplje — za žganje.

In sedaj ne dobiš v domači trgovini 1 kg suhih kranjskih češpelj! Kdo je kriv? Ali kmetje, ali trgovci?

Ali je mar trgovina s suhim sadjem taka malenkost, da ne kaže zanjo se pobrigati?

Po zanimivih podatkih v „Slov. Sadjarju“ št. 10, 11, l. 1915, se je od leta 1909—1913 prodalo iz Avstrije povprek za 14 milijonov kron svežega sadja (brez češpelj), in sicer okrog 8000 vagonov samo v Nemčijo, v ostale države 2000 vagonov. Svežih češpelj se je izvozilo za 714.000 K zopet vse samo v Nemčijo, okoli 900 vagonov. Posušeni češpelj se je izvozilo v petih letih povprečno 635 vagonov v vrednosti 3.294.000 K. Izvoz se pa seveda po sadnih letinah menjava; tako se je samo v l. 1913 izvozilo samo v Nemčijo 1032 vagonov suhih češpelj. Nemci sploh uvažajo silno veliko sadja. Nemški prof. dr. Haupt v Glessenu je objavil članek, v katerem svari Nemce, da morajo previdno ravnati s sadnim pridelkom, ker v Nemčijo se na leto za 825.000 ton (82 tisoč vagonov) več sadja uvozi kakor izvozi, in samo iz Amerike pride vsako leto 5020 vagonov suhega sadja, — med tem je štet del lupljenih jabolčnih krljev — kar bo vse letos odpadlo. (Reichspost, 6. avg. 1915 št. 367.) Po tem pojasnilu nam je umeven drug pojav na sadnem trgu. V Bosni se na leto nasuši 6000 vagonov suhih sliv; letos pa je bila menda letina slaba, tako da je obetala samo tisoč vagonov. Zato pa so šle cene strahovito kvišku, kvintal je kmalu dosegel 140 K, tako da so postavili maksimalne cene na 150 K za 100 kg. Kupca je bilo veliko, domačega in tujega, blaga pa bolj malo, zato je šel kup kvišku. Umljivo nam je pa tudi, zakaj so naše domače trdke s tako vremo kupovale suhe češplje, suhe hruške, česar prej nikoli ni bilo. Dalo se je gotovo pri tej kupčiji krasno zaslužiti, in ne verjamemo, da bil kmet letos prisodil 1 merniku suhih češpelj toliko vrednost, kolikor jo je v resnici imel.

V Kranju smo pa šlišali tožiti kmetico, da ne ve, kam s sadjem, ker ga je preveč.

Za konsumenta in producenta bi bilo sadje prav prišlo, ako bi bili imeli pri nas bolj urejeno sušenje sadja. Poznam kmeta, ki je pred leti imel 200 mernikov tepk; ako bi bil le del tega posušil in spravil med ljudi, koliko živeža bi se dobilo za revne ljudi doma, in bi ga ne bilo treba uvažati od zunaj! Po trgovinah se dobijo istrski lešniki, egiptovski dateljni, razne stvari iz devete dežele, če pa hočeš nekaj suhega sadja dobiti, moraš imeti dobrega prijatelja, da prideš do sadja. In vendar bi bili lepo posušeni jabolčni krlji, suhe hruške in češplje — delikatesa, ki bi rešila gospodinjio iz zadrege tudi taka leta, ko ne bo sadne letine:

Pa še nekaj!

Po vojni bo doživela naša industrija in trgovina velik preobrat. Naš izvoz znaša okoli 2800 milijonov kron vrednosti; tretjina tega — 865 milijonov — gre v države, s katerimi smo v vojni. Angleži že dolgo delajo in hujskajo na to, da bodo Nemčijo in Avstrijo bojkotirali. Tudi Nemci bodo veliko izgubili, ker bodo znabiti izgubili več kolonij, kamor so dozdaj izvažali svoje blago. Iskali bodo novih trgov, in ni neverjetno, da bodo Nemci tudi nam delali konkurenco celo v

tistih deželah, s katerimi imamo zdaj živahne trgovske zveze. Marsikak naš eksport bo odpadel; zato bo pa prav, da se povzdigne izvoz drugih predmetov. Le preveč izvažamo iz Avstrije surovine, namesto da bi blago obdelali in podelali doma v finejše oblike. Če naročiš iz Nemčije kako knjigo, najraje ti pošljejo vezano — zakaj? Zato, da zasluži nemški knjigovez.

Pri sadni kupčiji nam Nemčija vsaj za enkrat ne bo delala konkurence. Uvaža se pa k nam, največ iz Italije, za več milijonov sadnih izdelkov. Marsikaj tega uvoza bi odpadlo, če bi se zboljšala domača produkcija.

Omenjali smo zgoraj, da pridelajo v Bosni na leto do 6000 vagonov suhih češpelj, v Nemčijo pa jih gre samo ca. 35 vagonov; toraj se jih mora veliko porabiti drugje, doma in v inozemstvu. Pri vsej tej kupčiji s suhim sadjem niso bile naše slovenske dežele najbrže nič vdeležene.

Pristojbine od dediščin in daritev.

(Dalje.)

2. Pristojbine od daritev.

Daritev je brezplačen odstop pravice do premoženja. Od darovanih nepremičnin se plača pristojbina brez ozira na to, če se napravi o tem kaka listina ali ne, od premakljivih rečij se pa plača pristojbina le tedaj, ako se je o podaritvi napravila listina. Ni treba, da bi ta listina morala biti formalno prav narejena. Smatra se kot darovalna listina za odmero pristojbin vsak spis, ki dokazuje daritev. Med take listine se pa ne štejejo dopisi, s katerimi se je naznanil kak dar v učne, dobrodelne in humanitarne namene ter v prospeh vede in umetnosti.

Daritam se prišteva:

1. Prenosi premoženja med živimi, ki služijo v to, da se posega v dedno nasledstvo, sem spadajo tudi dote in bale in vojaške ženitvene kavcije.

2. Poplačilne daritve, ako stranka ne dokaže, da ima za poplačilo pravico tožiti.

3. Pravni posli med živimi v utemeljitvi ustanov ali njihovem zboljšanju, če tudi se o ustanovi ne napravi podarilna listina.

4. Dajatve na korist tretjim osebam, dodeljene povodom kaknega brezplačnega pravnega posla ali pa plačanega posla, za kar se pa ne more zahtevati odškodnina ali tirjati dajatev.

Pristojbin so oproščene običajne nagrade, ki jih daje delodajalec svojim uslužbencem, in podpore, katere daje država, dežela ali občina v javni blagor.

Pristojbine je treba plačati pri nepremičninah od dneva podaritve in pri premičninah od dneva, ko se je napravila darilna listina. Pri ustanovah se računa pristojbina od dne, ko se je v nadzorstvo nad ustanovami poklicanemu oblastvu izjavilo, da se hoče ustanova napraviti ali pomnožiti. Ako se pa smatra po določbah meščanskega prava, da je prej kakšen dan pravni posel že izvršen, se vračuna od tistega dne.

Ako se je daritev tako zgodila, da velja le pod kakim pogojem ali le za neko dobo, se odmerijo pristojbine brez ozira na pogoj in dobo, kdor darovano stvar za nekaj časa dobi, plača pristojbino z ozirom na osebno razmerje do darovalca. Kdor darovano reč dobi pozneje kdaj, plača ob tem času pristojbino; finančno oblastvo lahko zahteva, da se že naprej plačevanje pristojbine zagotovi. Ako pa stvar pripade darovalcu nazaj, ta ne plača nobene pristojbine.

Če doba za uživanje darovane reči ne znaša 10 let, se pristojbina primerno zniža.

Ako se daritev ne sprejme, ali od darovalca prekliče, se ne odmeri nobena pristojbina, že plačana pristojbina se vsa ali deloma vrne, a le tekom treh let.

Pri odmeri pristojbin se odštejejo bremena, ki so v zvezi z darovano rečjo.

Darilno pristojbino plača darovalec, ako je stvar izročil preden je bila plačana pristojbina ali če finančnemu oblastvu ni dal pravih podatkov. Kdor boče kaj utajiti in tako doseči manjšo pristojbino, plača globo.

Pristojbine od nepremičnin.

Za prenos lastnine pri nepremičninah za slučaj smrti ali daritve med živimi se plača poleg dedinske pristojbine še posebna nepremičninska pristojbina.

Ako se tekom dveh let ta nepremičnina na drugega prenese, se lahko tekom dveh let po drugič vplačani nepremičninski pristojbini prosi, da se prva vplačitev odpiše oz. vrne.

Kadar pride čas, da koga zadene dolžnost plačati dedno ali daritveno ali nepremičninsko pristojbino, mora sam tekom osmih dni to naznaniti finančnemu oblastvu. Kdor tega ne stori, ga zadene globa. Istotako doleti globa onega, kdor pri napovedi o prenosu premoženja ali pri vpisu zapuščine kaj utaji, da bi plačal manjšo pristojbino.

Ta cesarska naredba bo stopila v veljavo dne 1. januarja 1916.

Tarifa za dedne pristojbine.

Tarifa znaša po čisti vrednosti premoženja, ako je pripadlo premoženje:

1. sorodnikom v ravni vrsti ali zakonskemu drugu glede na visokost svote 1.25% do 3.50%.

2. Ob pripadu premoženja sorodnikom v stranski vrsti do 4. kolena 5% do 13%.

3. Pri drugih pripadih po 10% do 20% (do 1000 K je 10%, od 1000 do 5000 K je 11.50%, od 5000 do 10.000 K je 13%, od 10.000 do 100.000 K je 14.50% itd.

4. Pri pripadu v korist ustanovam za učne, dobrodelne in humanitarne svrhe se plača pristojbine vselej le 2%.

Zapuščine, ki obstojajo le iz premakljivih reči in katerih skupna vrednost brez odbitih bremen ne presega zneska 400 K, so dedne pristojbine oproščene. Osebe, ki so bile z zapustnikom v službenem razmerju in ako jim ne pripade nad 1000 K premoženja, plačajo 1.25% pristojbine.

(Dalje prin.)

NOVEJŠE VESTI.

Dunaj, 1. decembra. Tudi danes so bili odbiti napadi Italijanov na tolimsko območje ter gori Sv. Mihaela in Sv. Martina. — Na Srbskem gredo naše čete proti Plevlju. V Prizrenu so vjeli Bolgari 16.000 Srbov in zaplenili 50 poljskih topov in 20.000 pušk. — Kam je odšel kralj Peter, se ne ve. V Prizrenu so zažgali Srbi 148 avtomobilov, v katerih sta se vozila glavni stan in vlada. S tem je nekako konec srbske vojne.

Dunaj, 1. decembra. Naše čete so na Ruskem v novembru vjele 2078 častnikov in 12.000 mož ter zaplenile 320 strojnih pušk. — Na zahodnem bojišču nič novega.

Dunaj, 3. decembra. Ponovni napadi Italijanov na tolimsko območje in severno hribovje so izpodleteli. Zastonj so poizkusili prodreti pri Oslaviju. — Naše čete so včeraj vkorakale po trdovratnih bojih v Plevlje, navdušeno pozdravljene od Turkov. Zasedene so Poljanice in Jakuba. Črnogorci so se deloma v begu umaknili jugovzhodno od Mitrovice. Polovica našega bataljona je vjela 4000 Srbov. — Bolgari preganjajo Srbe proti Djakovu.

Opozarjamo na „Brambni ščit“ v Kranju!

Darujte za „Rdeči križ!“

Steckenpferd lilijno-mlečno milo

od Bergmann & Co., Tetschen ob Elbi

je čedalje bolj priljubljeno in razširjeno radi priznane vpliva proti pegam in dokazane nedosegljive vrednosti z ozirom na negovanje kože in telesne lepote. Tisoči priznanih pisem. Mnogoštevilna odlikovanja! Pazite pri nakupu izrecno na znamko „Steckenpferd“ in na celi naslov. Cena 1 krono v lekarnah, drogerijah in parfumerijah itd. Istotako priporočila vredno je tudi Bergmanovo lilijno mazilo „Manera“ za ohranitev lepih in nežnih ženskih rok. Cena 80 v za tubo.

Vizitnice, kuverte, pisemske papirje, računske zaključke ter sploh vsa v to stroko spadajoča dela izvršuje najličneje in ceno TISKARNA „TISK. DRUŠTVA“ V KRANJU

Vsem županstvom naznanjamo, da se dobe „Potrdila o istovetnosti - Identitätsbescheinigung“ po 2 vin. komad in „Izkaz za moko“ po 4 vin. v tiskarni „Tiskovnega društva“ v Kranju.

Ganglional

je iz najboljših rastlin in po lastni sestavi pripravljen čaj, kateri se rabi z uspehom kot

domače sredstvo proti živčnim obolenostim.

Učinek tega čaja se pokaže posebno v tem, ker umiri živce, lajša bolečine, redi kri, odpravi krče, povrne spanec, splošni vpliva kar najbolj na telesno moč in dobro razpoloženje, kakor tudi na prebavo.

Ganglional se dobi pristen edino le pri c. in kr. dvornem in komornem založniku

JULIJU BITTNERJU, lekarnarju

Reichenau, Nizje Avstrijsko.

Cena eri škatljici z natančnim navodilom 3 krone. Dobi se se pa tudi v vseh lekarnah, drugače pa od zgoraj našle lekarne proti pošiljlatvi 3 krone poštnine prosto.

Pozor, članice Marijinih družb!

Izšel je v naši tiskarni Bleiweisov družbeni molitvenik: „Hči Brezmadežne“, ki obsega okrog 450 strani. Oblika je ista kakor pri „Tolažba dušam v vica“. V prvem delu je ponatisnjen stanovski pouk, katerega so v prvi izdaji Slovenke z velikim navdušenjem sprejele. V drugem, novem delu je bogat marijanski molitvenik, ki nudi poleg drugih posebno veliko obhajilnih molitev in vse za družbe potrebne molitve. Pesmi je nad 30. Velja pa molitvenik rdečobrezan 2.50 K. Naroča se lahko takoj pri „Tiskovnem društvu“ v Kranju.

Umetni zobje!

Ne da bi se izruvale zobne korenine, se ustavljajo

amerikanski umetni zobje

posamezno ali celo zobovje, kakor se tudi

plombirajo zobje

21

vsak dan od 8. ure dopoldne do 6. ure zvečer v konc. zobotehničnem ateljeju

O. Seydl, Ljubljana.

Stritarjeva ulica št. 7.

Razširjajte „Gorenjca“!

Kupujte razno manufakturno in galanterijsko blago vedno le pri

„Prvi gorenjski razpošiljalni“ Ivan Savnik, Kranj

ki prodaja dobro in trpežno blago po najnižjih cenah.